

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027
EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelma
Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR)

Valintaesitys

6.5.2024

Dnro: EURA 2021/404064/09
02 01 01/2024/ESAVO

Hankkeen perustiedot

Hankkeen julkinen nimi

Green Economy Mikkeli (GEM) Tiekartta - vihreän TKI:n ja talouden yhteiskehittäminen

Hakijan virallinen nimi

Mikkelin kehitysytio Miksei Oy

Hakemusnumero

404064

Saapumispäivämäärä

23.02.2024

Alkamispäivämäärä

01.01.2025

Päätymispäivämäärä

31.12.2026

Viranomainen

Etelä-Savon maakuntaliitto

Kokouksen päivämäärä

Hakuilmoitus

Uudistuva ja osaava Suomi ohjelman 2021-2027
kevään 2024 EAKR haku

Hakuilmoituksen tunnus

ESALII-010

Käsittelijä

Sannamari Johanna Markkanen

Toimintalinja

2 Hiilineutraali Suomi

Erityistavoite

2.3 Kiertotalouteen siirtymisen edistäminen

Tukimuoto

Alueellinen kehittämistuki: kehittämishanke

Hanke toteutetaan: Ryhmähankkeena, johon kuuluu tämän päähankkeen lisäksi muiden toteuttajien osahankkeita

Ryhmähanketunnus: R-01554

Ryhmähankkeen muut toteuttajat

Toteuttajan nimi	Toteuttajatyyppi	Y-tunnus
Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu Oy	Osahankkeen toteuttaja	2472908-2

Perustelee, miksi hanke toteutetaan ryhmähankkeena

Mikkelin kehitysytio Miksein ja Xamkin osaamiset täydentävät toisiaan, ja molempien osaamista tarvitaan välttämättä hankkeen tavoitteiden toteuttamiseksi.

Kuvaus hankkeen sisällöstä

GEM Tiekartta -hankkeella edistetään kiertotalouteen siirtymistä Mikkelin ja Etelä-Savon alueella tukemalla erityisesti yritysten kiertotalousliiketoiminnan kehittämistä. Tämä lisää alueen elinvoimaa ja kilpailukykyä ja vahvistaa Etelä-Savon maakuntaohjelman sekä älykkään erikoistumisen strategiaa. Hankkeessa luodaan kiertotalouden tiekartta, jonka avulla kehitetään älykästä materiaalien hallintaa ja hillitään jätteiden syntyä lisäämällä teknisten materiaaliavirtojen uudelleenkäyttöä ja kierrätystä.

GEM-hankkeen tavoitteet ja toimenpiteet:

Työpaketti 1. Yritysten TKI-tuen vahvistaminen

Tunnistetaan ja aktivoidaan yritysten kiertotaloutta parantavia toimenpiteitä, sekä tuoteistetaan alueen korkeakoulujen TKI-palvelutarjontaa, jolla tuetaan yritysten kiertotalousnovaatioiden kehittämistä, testausta, palvelujen digitalisaatiota ja demonstrointia.

Työpaketti 2. Kiertotalouden tiekartan laatiminen

Ilmasto- ja kiertotaloustavoitteiden toimeenpano: laaditaan Mikkelin kiertotalouden tiekartta laajassa yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Tiekartan avulla kaupungin strategiset kiertotaloustavoitteet integroidaan eri yksiköiden suunnitteluun, hankintoihin ja vaikuttavuuden seurantaan.

Työpaketti 3. Uudet kumppanuudet GEM-kehittämisalustaan

Tehdään ja toteutetaan toimintasuunnitelma GEM-kehittämisalustaan sopivien uusien kumppanuuksien löytämiseksi ja kytkemiseksi alustaan, sekä pysyvän toimintaorganisaation muodostamiseksi kehittämisalustalle.

Työpaketti 4. Kiertotalousviestintä

Koordinoidaan GEM-ekosysteemin toimintaa ja kiertotaloutta koskevaa viestintää alueen yrityksille, organisaatioille ja asukkailla. Viestintää tehdään myös kansallisilla ja kansainvälisillä foorumeilla.

Hankkeen pitkän aikavälin tuloksena Mikkeliin on sijoittunut uutta kiertotalousliiketoimintaa ja useat paikalliset yritykset ovat muuttaneet tuotantoaan tai palvelujaan materiaali- ja energiatehokkaammaksi. Kiertotalouden tiekartta toimii konkreettisena ja monistettavana työkaluna ja toimintamallina kiertotalouden edistämiseksi Etelä-Savon alueella. Hankkeessa muodostetut uudet kumppanuudet ja GEM-klusteri luovat alueelle vahvan perustan kiertotalousliiketoiminnan kasvulle ja yritysverkostoille.

Hankkeen toimenpiteet

Työpaketti 1. Yritysten TKI-tuen vahvistaminen

Aktivoidaan ja tuetaan yrityksiä vastuullisuus-, kiertotalous- ja kestävyyshankkeissa sekä tunnistetaan potentiaaliset TKI-tarpeet ja TKI-ekosysteemin ratkaisut. Tämä toteutetaan tekemällä kyselytutkimus ja haastattelemalla 10-20 Mikkeliin sijoittumista harkitsevaa yritystä tai paikallista olemassa olevaa yritystä, joilla on vastuulliseen toimintaan ja kiertotalouteen liittyviä tarpeita. Autetaan yrityksiä laatimaan suunnitelmat kiertotalousliiketoiminnan kehittämiseksi.

Välitetään näihin tarpeisiin liittyviä palveluja TKI-yksiköistä, ja sparrataan tarpeen mukaan yrityksiä näihin liittyvissä neuvotteluissa ja rahoitusmahdollisuuksissa. Selvitetään palvelujen tuotteistamistarpeita ja synergiamahdollisuuksia. Törmäytetään opinnäytetyön tekijöitä ja yrityksiä yhteistyössä alueen korkeakoulujen kanssa. Järjestetään yrityksille työpajoja, joissa välitetään ennakkoivaa tietoa kansallisista (kiertotalous)vaatimuksista ja rahoitusmahdollisuuksista ja pilotoidaan yrityksille työpajamalli kiertotalouden liiketoimintaan siirtymiseen kiertotalouden liiketoimintamalli -kanvaasin avulla.

Analysoidaan tarve kiertotalouteen liittyviin uusiin palveluihin ja koulutuksiin. Analyysin perusteella tehdään ehdotuksia palvelujen kehittämiseksi alueella. Hankkeessa myös toteutetaan alueellista teollisten symbioosien koordinaatiota, jonka tuloksena tunnistetaan mahdollisuuksia teollisiin symbiooseihin materiaali- ja

energiavirtojen osalta. Tähän liittyy aiemmin laadittujen digitaalisten työkalujen (materiaalikierto.fi, kierto.fi) tarvittava päivittäminen ja sopeuttaminen valtakunnallisiin tietojärjestelmäratkaisuihin.

Työpaketti 2. Kiertotalouden tiekartan laatiminen

Hankkeessa tuotetaan yhteiskehittämisen keinoin suunnitelmat Mikkelin kiertotalousstrategian toteuttamisesta ja kootaan niistä kiertotalouden tiekartta vuosille 2025-2027 + visio vuoteen 2032. Selvitystyössä analysoidaan kiertotalouteen liittyvät sidosryhmät, synergiat ja palvelut ja muodostetaan tämän perusteella kuva GEM-ekosysteemistä. Tiekartan avulla kuvataan ilmasto- ja kiertotaloustavoitteiden toimeenpano kaupungin toiminnoissa ja alueen yrityksissä. Hankkeen toteuttajat suunnittelevat yhdessä tiekartan tekemisen yhteiskehittämisprojektina hyödyntäen mallina muualla Suomessa jo tehtyjä tiekarttoja ja ohjaavat työpajoissa ja pienryhmissä tapahtuvaa tiekartan laadintaa.

Tiekartassa määritellään keskeiset kiertotaloustoimenpiteet esimerkiksi seuraaville toiminnoille

- rakennetun ympäristön kiertotalous
- metsä- ja elintarvikeketjut eli biotalouden kehittämissuunnitelma
- tekstiilit
- kiertotalous kaupungin ja kuntien toiminnassa
- kotitaloudet ja yritykset: jätteen synnyn ehkäisy, uudelleenkäyttö ja kierrätys (ml. pakkausmuovit)

Eri toiminnoille ja materiaalivirroille perustetaan omat työryhmät (3-5 ryhmää), jotka keskittyvät omien osaamisalueidensa suunnitelmien tekemiseen. Kiertotalouden tiekartan laadintaan osallistuvat Mikkelin kaupunkiorganisaation lisäksi useat TKI- ja kehittämisorganisaatiot ja yritykset. Tiekartan tekemisen prosessikuvaukset laaditaan siten, että vastaavanlaisen tiekartan tekeminen onnistuu myös muualla Etelä-Savossa ja laajemminkin käyttäen samaa menettelyä.

Tiekartan laatimisessa voidaan hyödyntää tarvittaessa myös kilpailutettavaa ulkopuolista asiantuntijaa, joka kokoaa eri toimijoiden näkemykset viestinnällisesti toimivaksi kokonaisuudeksi. Osana tiekarttatyötä suunnitellaan kiertotalouden raportointijärjestelmä ja tuotetaan indikaattorien lähtöarvot ja luodaan seurantatiedon keräämisen käytännöt. Tämä toteutetaan yhteiskehittämisenä sidosryhmien kanssa.

Työpaketti 3. Uudet kumppanuudet GEM-kehittämialustaan

Tehdään toimintasuunnitelma GEM-kehittämialustaan sopivien uusien kumppanuuksien löytämiseksi ja kytkemiseksi alustaan, sekä pysyvän toimintaorganisaation muodostamiseksi kehittämisalustalle, ja käynnistetään toimintasuunnitelman toteutus.

Selvitetään EcoSairilan GEM-kehittämialustaan haluttavien ja tarvittavien kumppaneiden profiilit yhdessä alustan toimijoiden (Metsäsairila Oy, Biosairila Oy, Mikkelin kaupunki ja alustalla toimivat yritykset) kanssa. Tehdään toimenpidesuunnitelma ja toteutus kiertotalouskumppaneiden kytkemiseksi alustaan. Tähän liittyy olennaisesti menetelmien kehittäminen kumppanuuksien synnyttämiseksi, potentiaalisten kumppanuuksien (yritykset ja muut organisaatiot) kontaktointi ja sijoittumiskeskustelu. Toiminnan käynnistyttyä selvitetään mahdollisuudet kumppaneiden sijoittumisesta kiertotalouden ekosysteemiin ja pysyvän kiertotalousklusterin synnyttämiseksi Mikkelisiin.

Selvitysvaiheessa keskustellaan kaupunkikonsernin materiaalivirtojen hyödyntämismahdollisuuksista potentiaalisten uusien ekosysteemitomijoiden toimesta. Tulevaisuudessa on oleellista, että kiertotalousyritykset ja muut organisaatiot voivat hyödyntää kaupungissa syntyviä uudelleen käytettäviä materiaaleja ja jätteitä.

Työpaketti 4. Kiertotalousviestintä

Laaditaan kiertotalousviestinnän kehittämissuunnitelma ja käynnistetään sen toimeenpano yhteiskehittämisenä yhdessä sidosryhmien eli kehittyvän ekosysteemin kanssa. Miksei ja Xamk toteuttavat viestintää vuoropuhelutilaisuuksissa, seminaareissa ja muissa tapaamisissa, julkaisuissa ja artikkeleissa, sekä digitaalisten aineistojen avulla, hanketoimijoiden omilla sivustoilla, mediassa ja sosiaalisessa mediassa. Viestinnässä tuodaan esiin hankkeessa tehtyjä toimenpiteitä, mutta myös laajemmin tietoa kiertotalouden etenemisestä Mikkelissä ja muualla Suomessa, päästöjen seurantaa ja vertailutietoa muualta.

Seminaareissa ja työpajoissa tuodaan erityisesti esille alueella toimivien yritysten ja muiden organisaatioiden kiertotaloustuotteita ja palveluja sekä TKI-organisaatioiden kiertotaloushankkeita. Pidetään yhteyttä aiemmissa hankkeissa syntyneisiin kv. sidosryhmiin ja viestitään näille GEM-hankkeessa ja muissa kiertotaloushankkeissa toteutetuista edistysaskelista, sekä tuotetaan ulkomailta tietoa Mikkelin alueelle tärkeistä edistysaskelista ja rahoitusmahdollisuuksista.

Lisätietoja hakemuksesta

HANKKEEN TULOKSET:

TP1:ssa tuotetaan yhteenveto haastateltujen yritysten kiertotalouden TKI- ja muista yrityspalvelujen tarpeista sekä resurssitilanteesta. Yhteisiä avauksia yritysten kanssa kiertotalouden edistämiseksi.

TP2:ssa tuloksena on kattava kiertotalouden tiekartta ja toimenpideohjelma, jossa ovat mukana keskeiset toteutettavat toimenpiteet, niihin sitoutuminen ja seurattavat mittarit (kiertotalouden raportointijärjestelmä, indikaattorien lähtötiedot ja seurantatiedon keräämisen käytännöt). Tiekartta toteutetaan yhteiskehittämisenä sidosryhmien kanssa. Tiekartan toimintamalli on monistettavissa laajemmin myös muiden alueiden käyttöön Etelä-Savossa. Työpaketissa kehitettävän mittariston avulla voidaan arvioida kiertotaloustoimenpiteiden vaikutusta kaupungin hiilijalanjälkeen. Työpaketin tuloksena kokonaisnäkyvä kiertotalouden etenemisestä Mikkelin seudulla selkenee ja vahvistuu GEM-ekosysteemissä. Lisäksi yritysten ja sidosryhmien kiertotalousosaaminen, siihen liittyvä liiketoiminta ja alueen elinvoima vahvistuvat, mitä voidaan mitata yritysten ja muiden sidosryhmien kiertotaloustoimenpiteisiin osallistumisen kautta.

TP3: Mikkeliiin syntyvien uusien kiertotalouskumppanuuksien myötä konkreettisenä tuloksena on mahdollista saada aikaiseksi dynaaminen, kehittyvä kiertotalousalue ja GEM-klusteri, joka voi toimia myöhemmin itsenäisenä toimijana.

TP4:ssa tuotoksena ovat säännönmukaisten fyysisten ja digitaalisten tiedotusfoorumien päivitetty rakenne, sisältötuotannon työnjako ja perussisällöt ekosysteemin ja muiden toimijoiden tarpeisiin. Mikkelin profiloitumista kestävä kehityksen kaupungiksi tuetaan tapahtumatuotannolla. Hankkeen tuotoksena on myös viestintäaineisto eri kohderyhmille siitä, mitkä ovat kiertotalouden taloudelliset ja ympäristövaikutukset. Ecosairila.fi -nettisivustolla tuotetaan tietoa kiertotalouteen liittyvistä palveluista, yritysten ja kotitalouksien roolista jätteiden synnyn ehkäisyssä, uudelleenkäytössä ja kierrätyksessä. Yrityksille tarjotaan tietoa oman toiminnan vastuullisuudesta ja siitä viestimisestä. Aktiivisella ja monipuolisella kiertotalousviestinnällä kehitetään hankkeen aikana myös mielikuvaa Mikkelistä kiertotalouden edelläkävijänä niin paikallisesti kuin valtakunnallisesti. Keskeiset tulokset kootaan hankkeen nettisivuille ja loppuraporttiin, joka julkaistaan hankkeen päättyessä.

Hankkeen tuloksena alueen kiertotalousimago on parantunut, mikä voidaan mitata ja todentaa esimerkiksi kiertotalousyrityksille suunnatuilla kyselyillä.

Hankkeen toteutusalue

Onko hankkeen toiminta valtakunnallista?

Ei

Maakunnat

Etelä-Savo

Kunnat

Mikkeli, Mäntyharju, Kangasniemi, Hirvensalmi, Juva, Pertunmaa

Kustannusarvion ja rahoitussuunnitelman tiivistelmä

Täydelliset kustannusarvion ja rahoitussuunnitelman taulukot sekä de minimis -tuki-ilmoitus ovat hakemuksen lopussa.

Kustannusarviota ohjaavat kustannusmallivalinnat

Kustannusmalli	Flat rate 40 % kehittäminen
Palkkakustannusten ilmoitustapa	Palkkojen yksikkökustannukset

Kustannusarvion tiivistelmä

	Haetut yhteensä €	Hyväksytyt yhteensä €	Hylätyt €
1 Palkkakustannukset	311 900	0	311 900
2 Matkakustannukset	0	0	0
3 Muut kustannukset	0	0	0
4 Ostopalvelut	0	0	0
Flat rate 40 %	124 760	0	124 760
5 Tulot (vähennetään kustannuksista)	0	0	0
6 Kertakorvaus hankkeen tuotokset	0	0	0
Nettokustannusarvio yhteensä	436 660	0	436 660

Rahoitussuunnitelman tiivistelmä

	Haetut yhteensä €	Hyväksytyt yhteensä €	Osuus %
1 Haettava EU- ja valtion rahoitus	349 326	0	80 %
2 Omarahoitus: kuntarahoitus	0	0	0 %
2 Omarahoitus: muu julkinen rahoitus	34 128	0	8 %
2 Omarahoitus: yksityinen rahoitus	0	0	0 %
3 Ulkoinen kuntarahoitus	0	0	0 %
4 Ulkoinen muu julkinen rahoitus	0	0	0 %
5 Ulkoinen yksityinen rahoitus	0	0	0 %
Rahoitussuunnitelma yhteensä	436 660	0	100 %

Rahoittajan arvio hankkeesta

Hanke on Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 ohjelman TL 2 Hiilineutraali Suomi erityistavoitteen 2.3 Kiertotalouteen siirtymisen edistäminen mukainen. Hakemus täyttää rahoittajan arvion mukaan yleiset valintaperusteet. Hankkeen toteuttajalla on riittävät taloudelliset resurssit ja osaaminen hankkeen toteuttamiseksi. Hanke ei kuitenkaan menestynyt hankkeiden välisessä pistevertailussa tullakseen rahoitetuksi.

Hanke tukee älykkään erikoistumisen strategian läpileikkaavaa vihreän siirtymän teemaa. Hankkeessa edistettäisiin kiertotalouteen siirtymistä Mikkelin ja Etelä-Savon alueella tukemalla erityisesti yritysten kiertotalousliiketoiminnan kehittämistä. Lisäksi hankkeessa luotaisiin kiertotalouden tiekartta, jonka avulla kehitettäisiin älykästä materiaalien hallintaa ja hillittäisiin jätteiden syntyä lisäämällä teknisten materiaalivirtojen uudelleenkäyttöä ja kierrätystä.

Hanke tukee ja edistää erityistavoitteen mukaisesti kiertotalouteen ja hiilenkiertoon liittyvää TKI-toimintaa. Hankkeessa kehitetään älykästä materiaalien hallintaa ja hillitään jätteiden syntyä, mutta tältä osin tulokset

ovat välillisiä, eikä suunnitelmassa ole esitetty konkreettisia esimerkkejä toimenpiteistä. Hankesuunnitelmassa ei ole huomioitu hiilensidontaan ja/tai hiilinieluihin liittyvän tutkimus- ja kehitystyön edistämistä eikä siinä esitetä konkreettisia, uusia toimenpiteitä digitaalisten ratkaisujen kehittämiseksi kiertotalouteen siirtymisen edistämiseksi. Hankkeessa kehitettävässä kiertotalouden tiekartassa on huomioitu luonnonvara-alan kestävyys ja luonnonvarojen ja teollisuuden sivutuotteiden jalostusasteen nosto metsä-, rakennusalojen ja elintarvikealan sivuvirtojen osalta, mutta hankkeen toimenpiteet edistävät tätä tavoitetta välillisesti. Hanke kohdistuu pääosin Mikkelin alueeseen. Nimettyjä yrityksiä tai yrityssitoumuksia hankkeeseen osallistumiseksi hankesuunnitelmassa ei ole. Hankkeessa on myös osittain päällekkäisyyksiä aiemmin rahoitettuihin, kiertotaloutta edistäviin hankkeisiin.

Ratkaisun perustelut ja jatkotoimenpiteet

Etelä-Savon maakuntaliiton pisteytystyöryhmä 4.4.2024

Etelä-Savon maakuntaliiton hankeryhmä 8.5.2024

Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö 15.5.2024

Rahoittaja puoltaa hakemuksen hyväksymistä

Ei